

AZ ERDŐ

AZ 1862-BEN ALAPÍTOTT ERDÉSZETI LAPOK 121. ÉVFOLYAMA

1986. JANUÁR .XXXV. ÉVFOLYAM I. SZÁM

TARTALOM

<i>Dr. Solymos Rezső</i> : Erdészetünk helyzete és fejlesztése az új tervidőszak küszöbén.....	1
<i>Huszárné Székely Gizella</i> : Aprítéktermelési módszerek a különböző fahasználati rendszerekben.....	8
Az ERDŐK ÉVE alkalmából... (Botos Géza)	12
<i>Finta István</i> : Magyar gyártmányú forwarderek összehasonlító értékelése.....	13
<i>Dr. Dobos Tibor</i> : Gondolatok az erdő termőhely ökológiai alapú ökonómiai értékeléséhez.....	18
Fokozatos felújítógázások lehetősége az Alföldön (<i>Kurdi István, Répászky Miklós</i>).....	22
Finn fakitermelő munkás (<i>Jérome René</i>).....	24
Ajánlások a műszaki fejlesztést szolgáló „emberi tényezők” további javításához (<i>Dr. Halupáné dr. Grósz Zsuzsa</i>)	25
<i>Dr. Csütönyi József, dr. Keszthelyiné Jereb Katalin, dr. Szász Tibor</i> : A nem telepített munkahelyek ergonómiai normatívái az erdőgazdálkodásban.....	27
A fenyőfában több az érték annál... (<i>Jérome René</i>)	31
Adatok az erdők kezelési és használati viszonyainak alakulásáról (<i>Horváth István, Sali Emil</i>).....	33
Az információ áramlásáról (<i>Bajcsi Béla</i>).....	38
<i>Címkép</i> : Brigád röpgyűlés a Tanulmányi Erdőgazdaságban	
<i>A hátlapon</i> : Parkerdei hangulat a budai hegyekben (<i>Körmendy Tibor</i> felv.)	

СОДЕРЖАНИЕ

<i>Д-р Р. Шоймош</i> : Состояние и развитие нашего лесного дела на пороге новой пятилетки.....	1
<i>Г. Секеи Хусарне</i> : Методы производства технологической щепы при различных системах лесопользования	8
<i>И. Финта</i> : Сравнительная оценка форвардеров венгерского производства.....	13
<i>Д-р Т. Добос</i> : Несколько мыслей к экономической оценке лесных условий местопроизрастания, основанной на экологических аспектах.....	18
<i>И. Курди, М. Репаски</i> : Возможности постепенных лесовосстановительных рубок на Алфелде.....	22
<i>Д-р Халупане</i> : Предложения по дальнейшему улучшению «человеческих факторов», обуславливающих техническое развитие.....	25
<i>Д-р Четени</i> и сотр.: Эргономические нормативы передвижных рабочих мест в лесном хозяйстве.....	27
<i>Р. Жером</i> : В хвойной древесине больше ценности, чем.....	31
<i>И. Хорват, Д-р Э. Шали</i> : Данные о формировании отношений между уходами и использованием леса.....	33

CONTENTS

<i>Solymos R.</i> : The state of forestry and its development on the eve of a new plan period.....	1
<i>Mrs. Huszár, Székely G.</i> : Chipping techniques in various logging systems.....	8
<i>Finta I.</i> : Comparison of home produced forwarders.....	13
<i>Dobos T.</i> : Considerations on the economic evaluation of forests on ecologic base.....	18
<i>Kurdi I.—Répászky M.</i> : Possibilities for the regeneration cuttings on the lowland regions.....	22
<i>Mrs. L. Halupa</i> : Recommendations for the further improvement „human factors” serving the technical development.....	25
<i>Csütönyi J. et al.</i> : Ergonomic normatives for changing work-places in the forestry.....	27
<i>Jérome R.</i> : There is more value in the coniferous wood than.....	31
<i>Horváth I.—Sali E.</i> : Informations on the development of forest treatment and exploitation.....	33

AZ ERDŐ

Az Országos Erdészeti Egyesület kiadványa. Szerkeszti: dr. Solymos Rezső. A szerkesztőség címe: Budapest V., Kossuth L. tér 11. Levélcím: 1860. Budapest, MEM. EFH. Kiadja a Delta Szaklapkiadó Műszaki Szolgáltató Leányvállalat, 1442 Budapest VII., Garay u. 5. Telefon: 415-583, 215-440. Felelős kiadó: Faklen Pál igazgató. Kapják: Országos Erdészeti Egyesület tagjai: előfizethető még: a Posta Központi Hírlap Iroda (Budapest, József nádor tér 1., 1900) és a lapterjesztéssel foglalkozó egyes postahivatalok útján. Előfizetési díj egy évre 240,— Ft, félévre 120,— Ft, egyes szám ára 20,— Ft. Külföldön terjeszti: a „KULTÚRA” Könyv és Hírlap Kútkereskedelmi Vállalat (Budapest Pf.: 149. H—1389). Az évi előfizetés ára: 7 dollár.

Révai Nyomda Egri Gyáregysége, Eger/ 85 2560 Igazgató: Horváth Józsefné dr.

Index: 25 508

HU ISSN 0014—0031

BOLDOG ÚJ ESZTENDŐT KÍVÁN A SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG

Erdészetünk helyzete és fejlesztése az új tervidőszak küszöbén

DR. SOLYMOS REZSŐ

Az erdészeti termelés három fő ága — az erdőgazdálkodás, a vadgazdálkodás és az elsődleges faipar, egy néven összefoglalva: az erdészet —, Magyarországon az utóbbi négy évtized folyamán történetének legnagyobb eredményeit érte el. A műszaki fejlesztés alapvető változásokat hozott. A kutatás és a technika vívmányainak hasznosítása segítette az erdészet megújulását, az erdészeti politika stratégiai céljainak a megvalósítását.

Ágazatunk ötéves tervei a tartamossági folyamat láncszemeiként szolgálták és kell, hogy a jövőben is szolgálják az erdészet rövidebb és hosszabb távlatú kötelezettségeinek a teljesítését. Az egymást követő tervidőszakok jellege és eredményei az erdészetben sem voltak azonosak. Egyenlőtlen fejlődés több esetben vezetett olyan konfliktusokhoz, amelyek mérsékelték a haladást. Az erdőgazdaság és a faipar integrációja kellő eredménnyel csak akkor jár, ha a fejlesztést *harmonikusan*, az erőforrások tárgyyszerű mérlegelése és elosztása útján sikerül megoldani

Az 1968. évi új gazdaságirányítási rendszer változást hozott az ország gazdaságpolitikájában. Növelte az erdészeti politika ökonómiai vonatkozású céljainak súlyát, miközben az alapjai változatlanok maradtak. Nép gazdaságunk és ezen belül az erdészet azonban egyre nehezebb helyzetbe került. Az ökonómiai előfeltételek kellő mértékben nem álltak rendelkezésre, a tervezett fejlesztés nem valósulhatott meg az előirányzott szinten, mert a gazdálkodás jövedelmezősége lecsökkent.

Eredmények és gondok a VI. ötéves terv megvalósításakor

A VI. ötéves terv folyamán látnunk kellett, hogy a fa hasznosításának növekedése nem a prognózisok szerint alakult. Csökkent a fa iránti igény, a vállalati eredmény és a fejlesztési lehetőség. A káros környezeti hatások számottevő erdő- és fapusztulást okoztak, ugyanakkor a korábbiaknál is nagyobb mértékben nőtt az erdők környezetvédelmi, közjóléti szerepe.

A problémák ellenére ágazatunk teljesítette az ország faellátását illető kötelezettségét. *Hazánk faellátása* a felszabadulás óta fokozatosan javult. Fa- és fatermék szükségletünk évente mintegy 9,5 millió m³. A VI. ötéves terv folyamán átlagosan 4,5 millió m³ fát és fára átszámított faterméket kellett évente behoznunk. A behozatal értéke megközelítette a 7 milliárd Ft-ot, ezzel szemben a tőkés faexport 1984-ben 3,4 milliárd Ft értékű volt. 1985-ben 3,7 milliárd Ft-tal számolunk. Az erdészet tőkés export—import egyenlege 1981 óta

pozitív, s megvan a lehetőség ennek a tartására, sőt szerény mértékű növelésére.

A fakitermelés megközelítette, de el nem érte az erdőtervi lehetőségeket. A faellátásban ennek ellenére nagyobb probléma nem merült fel. A fafeldolgozás is mérséklődött. A fenyőhelyettesítési törekvések számottevő eredményel jártak. Több volt a probléma az alapot jelentő *erdőállomány-gazdálkodás* területén. A VI. ötéves tervben a számottevő eredmények mellett a negatív tényezők sorozata is növekedett. Öröndetes viszont, hogy eredeink faállománnyal borított területe az 1981. évi 1 millió 595 ezer ha-ról 1984-ig 1 millió 628 ezer ha-ra növekedett, az erdőgazdálkodás alá vont terület 1 millió 762 ezer ha. Az élőfakészlet az Erdőrendezési Szolgálat adatai szerint 257 millió m³-ről 269 millióra emelkedett, az összes fatermés évi növedéke 11 millió m³. Az erdőterülettel együtt nőtt a tsz-erdők aránya, amely elérte a 29⁰/₀-ot. A MÉM erdőgazdaságok területe 63⁰/₀. Az élőfakészlet 72⁰/₀-a az állami és 23⁰/₀-a van a tsz-erdők területén. Faállományaink *fafajösszetétele* a VI. ötéves terv folyamán megközelítően a fafajpolitikai követelmények szerint alakult.

Újratermelési kötelezettségünk teljesítésének egyik fő mutatója az *erdőfelújítások* helyzete. A fakitermelés növekedésével együtt emelkedett a felújítandó éves vágásterület. Az erdőgazdálkodás területén a VII. ötéves tervben az erdőfelújítást kell az egyik legkritikusabb feladatnak tekinteni, ez sok helyen nem felel meg a szakmai követelményeknek. Megoldásra vár változatlanul az erdő és a vad régóta sürgetett összehangolása. Az erdei vadkár térítése, az új vadászati törvényerejű rendelet kiadása remélhetőleg javít a kialakult helyzeten. Az *erdőtelepítés* évenkénti 6—7 ezer ha-os első kivitele az erdőfelújításokénál magasabb színvonalú volt. Ennek zömét a tsz-ek végezték.

Az erdők állapota *egyes területeken nem elfogadható*. Több erdőből eltűntek a vezető szakemberek, helyenként jellemzővé vált az a felfogás, hogy minél magasabb beosztású az erdész, annál kevesebbet illik az erdőn szakmai irányítóként tartózkodnia. A kedvezőtlen helyzetnek ez az egyik belső szakmai forrása.

A *gépesítés* elmaradása tovább növelte a kedvezőtlen termelési előfeltételeket. A VI. ötéves terv a népgazdasági átlagnál jóval nagyobb műszaki fejlesztést irányzott elő az elmaradás csökkentésére. A megváltozott előfeltételek miatt az előirányzatnak alig felét fordítottuk gépesítésre.

Az *elsődleges faipar* helyzete sem kedvező, bár szervesen összekapcsolódik az erdőgazdálkodással és a piaccal. A fűrészipar, valamint a lemez- és lapgyártó, továbbá a gyufaipar termelése alapján segítette elő a kitermelt faipari célú hasznosításának növekedését. Az elsődleges faipari termelés a piaci kereslet csökkenésével arányban mérséklődött. Az előirányzott nagyobb faipari fejlesztésekre nem került sor.

Fűrésziparunk fejlesztése a hatvanas években kezdődött a fagyártmány-termelő üzemekkel. Jelenleg évente 845 ezer m³ fűrészárut termelünk a korábbiaknál jobb mérettartással és nagyobb kihozattal. Az egy lakosra eső fűrészáru fogyasztásunk 0,19 m³, alig marad el az európai átlagot jelentő 0,21 m³-től.

A *lemez- és lapgyártás* nagyobb része az elmúlt negyven év folyamán alakult ki, vagy fejlődött erőteljesebben. A VI. ötéves terv végén 255 ezer m³ faforgácslapot, 30 ezer m³ CK forgácslapot és 90 ezer m³ farostlemezt állítottunk elő, viszont a 0,04 m³/fő lapféleség felhasználása a fele az európai átlagnak. A papír- és kartonfogyasztás 59 kg, az európai 100,4 kg-mal szemben.

A nagyobb hangsúly miatt hagytam az értékelés végére az erdők többcélú hasznosítását és egészségi állapotát. A társadalmi igény a VI. ötéves tervben tovább növekedett az erdők anyagi termékei és szolgáltatásai iránt, miközben a tölgypusztulás és az egyéb károk súlyos helyzetet teremtettek, veszélyeztetve őshonos erdeink stabilitását. Annak ellenére, hogy az állami támogatás az erdők többcélú hasznosítása és egészségének megóvása érdekében számottevő volt, mégsem sikerült a probléma jelentőségét megillető ökonómiai háttérrel megteremteni. A környezeti ártalmak mérséklése nélkül erdeink egészségi állapota nem tartható a megkívánt színvonalon. Csak az egészséges erdő képes kielégíteni a vele szemben támasztott és egyre növekvő társadalmi igényeket.

Az erdészet egyes területein az újabb tervidőszak kezdetén a csüggedés jelei mutatkoznak. Néha úgy tűnik, hogy felelős tudósaink, szakembereink egy része is kilátástalannak tekinti ágazatunk helyzetét. A végeláthatatlan síránkozás helyett a lehetőségek belső tartalékait kell feltárni. Megoldásuk érdekében célravezető javaslatokra és következetes cselekvésre van szükség. A jelen időszakban kiemelt súlya van annak, hogy az ágazati termelés belső tartalékait megfontolt elemzések útján állítsuk a fejlesztés szolgálatába. A gyakorlat és a kutatás egyaránt rendelkezik ilyen lehetőségekkel.

Az erdészet főbb feladatai és fejlesztése a VII. ötéves tervben

A MÉM Erdészeti és Faipari Hivatala 1984-ben több munkabizottságot hozott létre azzal a céllal, hogy az ágazat VII. ötéves tervének megalapozását a termelés lehetőségeinek felmérésével és feladatainak, valamint ezek előfeltételeinek a szakmai meghatározásával segítse elő. Ezek figyelembevételével készült a MÉM miniszteri értekezlete, illetve a GB részére egy előterjesztés a fazgazdaság helyzetéről és VII. ötéves tervi feladatairól.

Az erdő léte önmagában is sokoldalúan szolgálja a társadalom jólétét. Éppen ezért valamennyi terv és különböző távú program alapja az erdőállományok fenntartása és fejlesztése kell, hogy legyen. Ha ez kellő eredményű, akkor az erdészeti termelés valamennyi lehetősége kedvezőbbé válik és az adottságokhoz mérten szolgálja a népgazdaság érdekét. Az erdővel szemben támasztott társadalmi igények hagyományosan a fatermést illetően jelentkeznek. Ezért hosszabb ideje az ötéves tervek első fejezete kiemelten a faellátással kapcsolatos feladatokat tartalmazza. A VII. ötéves tervidőszakban az ország faellátásának változatlanul kiemelkedő ágazati feladata mellett ezzel azonos, vagy nagyobb súlyú feladatként jelentkezik az erdők tartamosan stabil fenntartása a többcélú hasznosítás érdekében. Az elmúlt évek gazdálkodásának kedvezőtlen következményei is indokolják, hogy az eddiginél jóval nagyobb súlyt és több figyelmet szenteljünk az erdőállomány-gazdálkodásnak. Lényegét tekintve az a feladat, hogy összhangot teremtsünk erdeink szakszerű tartamos fenntartása, fejlesztése és hasznosítása között.

Az erdőállomány-gazdálkodás első feladata az erdőterület megőrzése és növelése. A VII. ötéves terv folyamán várhatóan évente 8 ezer ha új erdőt telepíthetünk, bár némi remény van arra, hogy ismét elérhetjük erdőterületünknek évi 10 ezer ha-ral való növelését. A 8–10 ezer ha-os évi erdőtelepítés eredményeként elérhető, hogy az ezredfordulóra 20%-os legyen hazánk erdőszültsége. A célcsoportos hiteket a pályázók között differenciáltan tervezzük szétosztani. Elsőbbséget kapnak: a települések védelmét és környezetét fejlesztő és a gyorsannövő fafajok termelésére alkalmas, valamint a jobb termőhelyű, nagyobb fatermést ígérő területeken tervezett erdőtelepítések.

Az erdőterület megőrzésében és az erdők produktivitásának a növelésében megkülönböztetett jelentősége lesz az *erdőfelújításnak*, amely mindenkor a véghasználat függvénye. Erdőterveink szerint a VII. ötéves terv évenként előírható véghasználati területe 26 860 ha, amelynek 36,5%-a A, 20,8%-a Ny; 11,5%-a Cs; 11,4%-a T; 6%-a Gy; 4,1%-a B; 2,7%-a FE, a többi az egyéb fafajra jut. A VI. ötéves tervben ugyanez a tervezhető terület 25 660 ha volt. Az éves vágásterület lehetséges növelése az erdőtervek adatai szerint 1200 ha. Az erdőfelújítási kötelezettség alá vont terület növekedése súlyos kérdések elé állítja az ágazatot a VII. ötéves terv fakitermelési előírányzatát illetően. Ma nem az lehet a vita tárgya, hogy van-e ekkora véghasználati terület és famennyiség, hanem az, hogy kitermelhető-e ekkora területről az erdő a felújítások kedvezőtlen helyzete miatt.

Az éves bruttó fakitermelési lehetőség az erdőtervek szerint a következő öt év folyamán 8 millió 750 ezer m³, amelynek 73%-a véghasználat, 23%-a gyérités, 4%-a tisztítás. Ugyanez a VI. ötéves tervben 8 millió 400 ezer m³ lehetett volna 71%-os véghasználati, 25%-os gyéritési és 4%-os tisztítási részarányal. Az elvégzett fakitermelés nem érte el évente a 8 millió m³-t. A kitermelhető famennyiség fafajonkénti sorrendje mindkét ötéves tervben azonos: A (25—24%), Ny (16—16%), T (15—17%), Cs (15—14%), B (8—8%), FE (7—7%). A fakitermelési lehetőség fafajösszetétele is gondot okozott a VI. ötéves tervben, mert a piaci, ökonómiai szempontok és nem a vágásérettség döntötte el mindenkor a vágásbesorolást. A VII. ötéves terv során a fakitermelés szerkezeti összetétele nagyarányú változásokat nem szenvedhet. Gondot okoz a természetes úton felújításra tervezett bükkösök és tölgyesek fakitermelése. Ezek vágásérettsége és kitermelhetősége az újulattól is függ. Nem lehet elég súlyos indoka annak, hogy a felújítás előfeltételeinek hiánya ellenére az erdőgazdálkodók a fakitermelést végrehajtsák.

Az elsődleges faipari kiemelt feladatai

Az *elsődleges faipari termelés* lehetőségeit számottevően a VII. ötéves tervben a hazai fakitermelés, valamint a faimport volumene határozza meg. A kiemelt fafeldolgozási termékek közül a fenyő fűrészáru termelés elsősorban a fenyő gömbfa import függvénye. A lombos fűrészáru termelésének mintegy 15%-os növelésére van lehetőségünk. Tekintettel arra, hogy jelentős a tölgy fűrészáru aránya, figyelembe kell vennünk a tölgypusztulás mértékét, ez jelenleg látszólag nem növekszik. A farostlemez-termelést a jelenlegi szinten tervezzük. Folyamatban van azonban az MDF lemezgyártás vizsgálata, amelynek termelése a fenyő fűrészáru kiváltást segítené. A fejlesztési és a termelési előírányzatok szempontjából egyaránt a faforgácslap-termelés ígér nagyobb lehetőségeket és jelent ugyanakkor számottevő gondot is. A fejlesztést a lakásépítési program, valamint a bútortermelés és az asztalosipar igénye indokolja. Az esetleges csökkenés oka a gépek elhasználódása és pótlásuk hiánya lehet. A szalagparketta termelés 5%-os, a csaphornyosnak 3,5%-os növelésével számolhatunk. A furnértermelés 1—2%-kal növekedhet.

Az erdőgazdálkodás és a faipar műszaki fejlesztése

A technikai, anyagi-pénzügyi háttér megteremtése nélkül a körvonalaiiban vázolt VII. ötéves terv termeléselőírányzata sem valósulhat meg. A VI. ötéves terv végére elért gépesítettségi szint a talajelőkészítésben 10%-kal, az

erdősítésben 20⁰/₀-kal, az ápolásban 15⁰/₀-kal, a kérgezésben 20⁰/₀-kal, a közelítésben 8⁰/₀-kal marad el a tervezettől.

A VII. ötéves tervidőszakban az erdészeti gépesítés irányai általában meg-
egyeznek a korábbiakkal. Néhány új tényezőt azonban külön ki kell emelni:

- az eddigieknél nagyobb mértékben kell igazodni a mezőgazdasági és más ágazati technikához;
- jobban ki kell használni a hazai gépgyártás és a szocialista országok között a két- és sokoldalú gyártásszakosítási és kooperációs együttműködés lehetőségeit;
- a technikát és a technológiát folyamatában úgy kell fejleszteni, hogy fokozottabb mértékben segítse elő az agroökológiai potenciál kihasználását és az erdei biomassa hasznosítását.

A VII. ötéves terv időszakában alkalmazandó erdészeti technológiák nem változnak jelentősen. A fatermesztés területén a szaporítóanyag-termelésben a szabadföldi csemeték előállításának arányát a jelenlegi 60⁰/₀-ról mintegy 5—10⁰/₀-kal célszerű csökkenteni a burkolt gyökérzetű csemetenevelés javára. A hidegágyas csemetetermesztési technológia 30⁰/₀ körüli részaránya várhatóan nem módosul. A mesterséges erdősítésben a teljes tuskózás, mélyfor-
gatásos technológia aránya mintegy 5⁰/₀-kal csökken. A tág hálózatos gödör-
fúrásos, valamint a részleges páasztázásos talajelőkészítési technológiák aránya 5—10⁰/₀-kal emelkedik. A fahasználat területén 1990-ig a technológiák közötti arányok a következők szerint irányozhatók elő: rövidfás munkarendszer 35⁰/₀, hosszúfás munkarendszer 30⁰/₀, teljesfás (felsőrakodói felkészítés + gally-
aprítás) munkarendszer 25⁰/₀, aprítéktermelés munkarendszer 10⁰/₀.

Az erdészeti gépberuházás relációk közötti megoszlása 1981—85 között: ha-
zai 30⁰/₀, szocialista 57⁰/₀, tőkés 13⁰/₀ volt. Ezek az arányok nem tükrözik az erdészeti ágazat tényleges tőkés gépimport szükségletét, mivel a fogyóeszköz-
nek minősülő motorfűrészek értékét (évi 40—50 millió Ft) a beruházási ösz-
szegek nem tartalmazzák. Az 1986—1990 évek közötti erdőgazdálkodási gép-
beruházási igény a géparak állandó emelkedése miatt 6 milliárd Ft.

Az 1986—90-es évek között az *erdőfeltárási* igények meghatározásakor cé-
lul tűztük ki a 9 fm/ha útsűrűség mielőbbi elérését. Tovább kell bővíteni a megközelíthetetlen, vagy nehezen megközelíthető erdőterületek feltárását, nö-
velni az időjárásbiztos utak hosszát.

Az *elsődleges faipar* területén a fűrészelési kapacitások növelésére az 1986—
90-es évek között a prognosztizálható igények alapján nincs szükség. A fűrészfű-
üzemi fejlesztéseket az elkövetkező években a továbbfeldolgozó kapacitások
hasznosítására célszerű koncentrálni. A pénzügyi források megteremtése ese-
tén a következő gyártmánykorszerűsítő beruházásokkal lehet számolni:

- Finomfelületű forgácslap laminálása.
- A forgácslapgyártó kapacitás rekonstrukciói, amellyel a gyártmány 30 ezer m³-rel bővülne a minőségi mutatók javulása mellett. A többletermék 50⁰/₀-a tőkés exportra értékesíthető. A fejlesztés magában foglalja a többlet-
termék előállításához szükséges gyanta gyártását is.
- Import fenyőfa helyettesítését célozza a „MOFA—DOOR” felületkezelt mű-
fa ajtó szerelhető kivitelben.
- Az agglomerált lemezek (MDF) kedvező strukturális és fizikomechanikai tu-
lajdonságaik révén alkalmasak fenyőfa kiváltására. E gyártmányfejleszté-
si cél főleg ezért jelentős.

A fa energia célú hasznosítása

Külön ki kell emelni az energiaprogramot. Megvalósítása kiemelt ágazati feladatot jelent a VII. ötéves terv során is. A fakitermelés és feldolgozáskor keletkező fahulladékok energetikai célú hasznosítására, az import eredetű energiahordozók helyettesítésére a VI. ötéves tervidőszak alatt részben megvalósultak a műszaki feltételek. Továbbfejlesztésük, széles körű elterjesztésük és alkalmazásuk a VII. ötéves tervidőszak első évére áthúzódik.

A fahulladék fészeségek közül az elsődleges fafeldolgozó üzemekben képződő fakéreg és fűrészpor volumene számottevő. A 16—20, koncentrálnak minősíthető keletkezési helyen mintegy 200 ezer tonna nedves fűrészpor és kéreg brikettálásával 4000—5000 kcal/kg fűtőértékű tüzelőanyag nyerhető. Az évi 140 ezer tonna brikett megfelel 65 ezer tonna olajegyenértéknek. A fakitermelésnél visszamaradó vékonyfa tüzelési célú hasznosítása apríték formájában célszerű. A számításba vehető évi 500 ezer tonna, 30—40% nedvességtartalmú erdei apríték előállítására érdekében szükséges a komplex géprendszer kialakítása és működtetése.

Az erdészeti és faipari kutatás eredményességét is fejleszteni kell. Ennek érdekében tárcaszintű kutatási-fejlesztési programot kell megvalósítani, amelynek címe: Az erdészet, a faipar, a vadgazdálkodás és a környezetvédelem K+F feladatai. A tudomány termelőerővé válását a következő időszakban a korábbiaknál jobban kell ösztönözni. Az egyes kutatóhelyek szervezettségét, a kutatási eredmények színvonalát tovább kell emelni.

*

Összefoglalva az erdészet (erdő- és vadgazdaság, elsődleges faipar) VII. ötéves tervi feladataiból a következőket szeretném kiemelni.

- A rendelkezésre álló erdészeti ökológiai potenciál fenntartása, fejlesztése és az ország gazdaságpolitikai céljaival összehangolt tartamos hasznosítása jelenti az alapfeladatot.
- A tartamos hasznosítás alapja a termőhelyi viszonyoknak megfelelő fafajjú, stabil erdei ökoszisztémák létesítése úgy, hogy a bővített újratermelés erdőfelújítási feladatait a fakitermelés egyik előfeltételének tekintjük, törekedve az erdőtelepítések 8—10 ezer ha-os teljesítésére, ahol lehetőség szerint a gyorsannövő fajok számára kell elsőbbséget biztosítani.
- A fakitermelés a tervidőszak folyamán csak szerényen növelhető a fafajösszetétel és a minőség szigorú betartásával.
- A természetes úton, magról való felújítás fakitermelési feladatait (T, B, Gy) csak elegendő újulat, vagy mesterséges kiegészítés, valamint elfogadható vadlétszám esetén szabad végrehajtani.
- A vadgazdálkodás korszerűsítése, a vadállomány helyes szabályozása nélkül az erdőgazdálkodás fejlesztése nem oldható meg a kívánt szinten. Ezért megkülönböztetett feladatnak kell tekinteni az erdő és vad sokszor hangsúlyozott összehangolását.
- Faellátásunkat hazai erdeink továbbra sem tudják kielégíteni, de számottevően javítható az ellátás a faipar, ezen belül a forgácslaptermelés fejlesztése és a fenyőhelyettesítés, valamint a fatarékosság útján.
- Az erdőgazdasági és faipari termelés műszaki és közgazdasági feltételei a jelenlegi szinten nem elégségesek a tervezett termelési feladatok megoldásához. A műszaki előfeltételek megteremtése szükségessé teszi az eddigi tőkés gépbehozatali lehetőségeknek mintegy a kétszeresére való emelését és a világbanki finanszírozású fejlesztések növelését.

- A fahasznosítás javítása érdekében mielőbb meg kell teremteni a papírfa hazai feldolgozásának lehetőségét és az egyéb ipari célra nem használható fa energia célú hasznosítását.
- Célprogramokat indokolt kidolgozni az erdőállománygazdálkodás fejlesztésére, a gépesítés fejlesztésére, a fa energia célú hasznosításának bővítésére, és a lakásépítésre vonatkozóan, mindezek megvalósításához központi segítség szükséges.
- Tovább kell fejleszteni a közgazdasági szabályozókat az ágazat sajátosságainak, a tartamos erdőgazdálkodás hosszú távú feladatainak függvényében és az erdők többcélú hasznosításának ökonómiai elismertetésével.
- Megkülönböztetett figyelmet kell szentelni a tsz erdőgazdálkodás és faipar feladatainak.
- Az erdő- és a vadgazdálkodás, valamint az elsődleges faipar integrációjának előnyeit a belső tartalékok gyorsabb feltárásával, hatékonyan, úgy kell érvényesíteni, hogy az arányos fejlesztés elvei megvalósuljanak.
- Az erdészeti biológiai, technikai és ökonómiai alapjait úgy kell összehangolni, hogy a termelési feszültségeket okozó súlypont eltolódások megszűnjenek.
- Javítani kell az erdészeti és faipari kutatás, valamint a szakoktatás eredményességét, színvonalát és gyakorlati kapcsolatait.
- A termelés kulcsfontja és legfontosabb tényezője továbbra is az ember marad.

Javítani kell a szakképzettséget, a szakmunkások arányát, a mérnökök és technikusok megfelelő szintű és hatékonyságú foglalkoztatását. A dolgozók erkölcsi és anyagi megbecsülését, a szociális juttatásokat az ágazat népgazdasági szerepének megfelelően kell tovább növelni.

Amint a bevezetőben is említettem, csak a fontosabb tényezők és feladatok vázlatos áttekintését kívántam az elmondottakkal elérni. A vállalati tanácsokkal megerősödött vállalatok és a többi erdőgazdálkodó szervek előtt súlyos, de nagyszerű szakmai, gazdasági feladat áll. Az új tervidőszakban főleg azokat a belső lehetőségeket kell feltárni, amelyek feladatainkat segítik. Nem a csüggedés, hanem a célokat szolgáló együttes cselekvés ideje van most. Meggyőződésem, hogy ágazatunk valamennyi dolgozója átérzi azt a felelősséget, amellyel népgazdaságunknak, szakmánknak tartozik. Hiszem, hogy az együttes tenniakarás, a hivatástudat és elkötelezettség is segíti a feladatok megoldását.

A lapban megjelent tanulmányok szerzői: *Bajcsi Béla* művelődési előadó, Kiskunsági EFAG, Kecskemét; *Botos Géza* ny. erdőfelügyelő, Debrecen; *dr. Csötönyi József* MÉM EFH főelőadó, Budapest; *dr. Dobos Tibor* egyetemi docens, EFE, Sopron; *Finta István* műszaki vezető, ERTI, Budapest; *dr. Halupáné dr. Grósz Zsuzsa* tervező mérnök, MÉM ERSZ, Budapest; *Horváth István* ny. MÉM ERSZ osztályvezető, Budapest; *Huszárné Székely Gizella* tud. főmunkatárs, ERTI, Budapest; *Jérôme René* ny. tud. főmunkatárs, Budapest; *dr. Keszthelyiné Jereb Katalin*, tud. munkatárs, ERTI, Budapest; *Kurdi István* erdészeti szaktanácsadó, Szolnokmegyei Állami Gazdaságok Szakszolgálati Állomása, Szolnok; *Répászky Miklós* erdészeti ágazatvezető, Lenin Mgtsz, Abádszalók; *dr. Sali Emil* volt MÉM főosztályvezető; *dr. Solymos Rezső* MÉM EFH főosztályvezető, Budapest; *dr. Szász Tibor* ny. tud. főosztályvezető, Budapest.